STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04963

BOHERIM

Itzhak Katzenelson

Permanent preservation of this book was made possible
by Daniel B. Rosen
in memory of
Aaron Rosen, a Yiddish scholar & teacher

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יצחק קאַצענעלזאָהן.

בחורים

קאָמעדיע
1 אַקט.

ווארשא. תרס"ט.
דרוק י. עדעלשטיין, נאלעווקי 38.

Молодежь. Комедія И. Каценельсона.
ВАРШАВА 1908.

אַלע רעֶכֿטע פֿאָרבעהאַלטען
בײ'ם פֿעֶרפֿאַסער.

Тип. И. Эдельштейна, Налевки 38.

פערזאנען:

היםעלשטיין. פערקויפער.

בעסקין. לעהרער.

דראבקין. רייזענדער.

פריוועס. לאגעריסט אין אגרויסער פירמא.

עפשטיין. לעהרער.

גאלדבערג. פאבריצירט פאר־זיך.

גרינשפאן. פערקויפער, הימעלשטיינ׳ס א חבר.

(ארט: לאדז. צייט: יעצט, ענדע ווינטער).

די סצענע.

אַ וואָהנונג פֿון „חאַלאַסטיאַקעס”. אין דער לינקער וואַנד פֿון צושויער אַ טהיר אין אַ צווייטען צימער. אין דער הינטערגרונדוואַנד לינקס אַ גאַס-טהיר. אין דער לינקער וואַנד נאָהנט צו דער אַוואַנסצענע אַן אָפֿענער פֿענסטער אין גאַס אַרויס. דריי אייזערנע בעטלעך, פֿערבעטע, איינע לינקס ביים פֿענסטער, דאָס צווייטע ביים וואַנד געגענאיבער דעם סופֿלער, איבער דעם בעטיל אַ תפלין-זעקעל. דאָס דריטע בעטעל אין דער רעכֿטער וואַנד, צו דער אַוואַנסצענע צו. פֿון אונטער די בעטלעך קוקען אַרויס טשעמאָדאַנעס, געפֿלאַכֿטענע קערבלעך. אין מיט'ן צימער אַ טישעל מיט שטוהלען. נעבען דער טהיר פֿון צווייטען צימער, אין ווינקעל — אַ הענגער מיט זאַכֿען. אין צווייטען ווינקעל ביי דער גאַס-טהיר אַ קליין שענקיל אויף וועלכֿען עס שטעהען גלעזער מיט טעצלעך, מיט אַ פּרימוס-מאַשינקע. דאָס צימער איז ניט איבעריג צוגעקליבען און האָט אַ בחור'שען אויסזעהן.

אַכֿט אַזייגער פֿאַרנאַכֿט.

ערשטע סצענע.

הימעלשטיין (ליעגט אָהן אַ מינאַרקע אויף זיין בעטיל, לינקס, דער קאָפּ איינגעגורעט אין קישען).

בעסקין (געהט אַרום הין און צוריק איבער'ן צימער. נאָך יעדען טראָט שרייען די שיך אונטער. האַפּט זיך פּלוצלונג פֿאַר'ן קאָפּ, רעדט פֿאַר זיך, מיט וואונדער). גוואַלד, גוואַלד, גוואַלד!... צו זיי ווייסען ניט, צו זיי מאַכֿען זיך ניט וויסען!?

הימעלשטיין (הויבט אויף דעם קאָפּ פֿון בעט, קוקט איהם ביין אָן — גראָבט טיעפֿער איין דעם קאָפּ אין קישען).

בעסקין (בלייבט שטעהן פֿערטראַכֿט, מיט אַ שמייכֿעל אויף די ליפּען. שיסט אויס מיט אַ געלעכֿטער). חאַ-חאַ-חאַ! פּאַלעסטינע — נישט מעהר ווי אַ טראַדיציע!

הימעלשטיין (אויפהויבענדיג דעם קאָפּ פון קישען). אפשר וועט איהר פערמאַכען דאָס מויל, איהר, ארץ־ישראל־יוד?

בעסקין. אה, איהר שלאָפט גאָר?

הימעלשטיין (קרימט איהם נאָך). איהר שלאָפט גאָר! געהט אַרום און טענה'ט צו זיך אַליין...

בעסקין. נו שאַ, שאַ...

הימעלשטיין (גראָבט אַריין דעם קאָפּ אין קישען).

בעסקין) קוקט אויף איהם, שאָקעלט מיט'ן קאָפּ און געהמט ווייטער אַרומגעהן סקריפּענדיג).

הימעלשטיין (הויבט אויף דעם קאָפּ אין כעס). טאָמער וועט איהר אַמאָהל אויפהערען צו שפּרייזען?

בעסקין. הימעלשטיין, איהר ערלויבט אייך צופיעל —

הימעלשטיין (שרייט). איהר זאָלט ניט שפּרייזען!

בעסקין (מיט פערדרוס און וואונדער). וואָס איז?!

הימעלשטיין. איהר זאָלט ניט שפּרייזען זאָג איך אייך!

בעסקין און אז יאָ? (געהט אַרום פערביסען).

הימעלשטיין. די פיס וועל איך אייך אויסדרעהען; איהר זאָלט מיך לאָזען שלאָפען! (לייגט זיך אַנידער, אָפען די אויגען פאר כעס. פּויזע).

בעסקין (אַרומגעהענדיג). נ־נע, נ־נע!...

הימעלשטיין (קוקט איהם נאָך בייז). ער וועט שוין ביי מיר מאָרגען קיין גאַנצע קאַמאַשען ניט האָבען...

בעסקין. וואָס רעכענט איהר דען טהון?

הימעלשטיין. צעשניידען! זאָל איך שוין אַזוי לעבען ווי איך צעשנייד זיי!

בעסקין (קוקט איהם אָן, שאָקעלט אויפ'ן מיט'ן קאָפּ). איידעל אויסגעוואַקסען! גאָר איידעל... פי!...

הימעלשטיין. צו אַל'די־שווארץ־יאָהר! מ'סקריפּעט ניט אַזוי ווען דער צווייטער שלאָפט! איך וועל אייך צוריק טראַנספּאָרטירען אַהין אין צימער, צו דראַבקינען... (צייגט מיט די אַקסלען) נו, האָב איך עם אָנגעקראָגען פּירות: יענעם דאָרט (ווייזט מיט'ן פינגער צו דעם צווייטען בעטיל, אין הינטערגרונד) מיט'ן תפלין־זעקעלע, און די — דאָ!

בעסקין. וואס ווילט איהר האבען? א זייגער זיעבען פאר-נאכט, אנהויב אבענד!

הימעלשטיין (קריִמט איהם נאך). א זייגער זיעבען פאר-נאכט! — און אין מיט'ן נאכט אז עס פערגלוסט זיך אייך מיט'ן שותף אייער'ן א שמועס פערפיהרען -- האלט איהר זיך איין?! (צינדט זיך אן מיט א פרישען כעס) נאך אמאל אז איהר וועט מיך אויפוועקען מיט אייערע ווילדע קולות: פאלעסטינא! פאלעסטינא! און דער טייוועל ווייס אייך וואס פאר א נאך מלמדי'שע שטיק — מאך איך א סקאנדאל! אין ארץ-ישראל, צו אל'די-שווארץ יאהר!

בעסקין. און אז איהר קומט ס'רוב נעכט א זייגער צוויי-דריי איך אייך אוים? און אז איהר ברענגט אהער צו שלעפען — ווייס איך ווערען...

הימעלשטיין (פאלט איהם אריין אין די רייד, שטרענג). ניט אייער דאגה ווען איך קום און וועמען איך ברענג אהער — איהר ווילט ניט קוקען — לייגט אייך מיט'ן פנים צום וואנד און שטומט...

בעסקין. איך טהו אזוי.

הימעלשטיין. און דעם שותּף אייער'ן מעגט איהר אנזאגען ער זאל זיך מעהר ניט דערוועגען צו קומען אהער שלאפען; טא-מער קומט ער, — черть его дери -- זאל ער שווייגען ווי א קאטיק!—

בעסקין. איהר רעדט מיט מיר עפעם אוים אזוינע מאדנע זאכען?...

הימעלשטיין. איך רעד אוים! און טאמער זאגט איהר איהם ניט, וועל איך איהם ווייזען וואו די טהיר איז!...

בעסקין. ס'אר'א טאן... (ציִעהט מיט די אקסעל)

הימעלשטיין. אזוי רייד איך! — — — און איהר מעגט זיך אויף ווייטער אויך אביסל איינהאלטען... איהר זייט ניט קראנק צו וויסען אז נעכטען איז געוועזען א מאסקען-באל — און איך דארף יעצט שלאפען!

בעסקין. אט אזוי רעדט... (אביסעל נייגעריג) איהר זענט געוועזען אויף א מאסקען-באל —

הימעלשטיין. געוועזען, געוועזען — און דולט מיר ניט דעם קאפ! (דרעהט זיך אוים צום וואנד).

בעסקין. אזוי רעדט! (געהט אויף די שפיץ פינגער, נעהמט אראב פון הענגער זיין זומער מאנטעל, הוט און, שטעקעל און, געהט ארוים פון גאס-טהיר).

צווייטע סצענע.

דראַבקין (קומט אַריין אונטערזינגענדיג). חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז! (טהוט אוים דעם אויבערמאַנטעל מיט'ן רעקעל, געהט אַריין אין ציטער רעכטס).

הימעלשטיין (גיט אַ קרעכץ צום וואַנד). געמיינע ברואים...

דראַבקין (קומט אַריין מיט אַ שוואַרצען פראַק אין האַנד, פוטצענדיג איהם מיט'ן בערשטיל). שטאַרב פאַר אַ פּיאַטאַק — נאָר האָב אַ פראַק! (זינגט אונטער צום טאַקט) חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז! — הימעלשטיין!

הימעלשטיין (מיט'ן פנים צום וואַנד). טראָג זיך דראַבקין — איך חלש שלאָפען...

דראַבקין (לייגט אַוועק דעם פראַק מיט'ן בערשטיל, בייגט זיך איין גנבה'ס צום בעטיל איבער וועלכען ס'הענגט דאָס תפלין־זעקעלע, ציעט אַ פויער אַ טשעמאָדאַן, פרובט איהם עפענען). אַ געמיינער יונג, פערשלאָסען האָט ער זיי גאָר... (רוקט עס אַרונטער, געהט צו, צו הימעלשטיינען גיעט איהם אַ קאַפּיע מיט דער קניע אין פלייצע) וואָס פאַר אַ שלאָפען אויף דיין קאָפּ!

הימעלשטיין (בייז). דו געהסט אַוועק —!

דראַבקין. נעכטען אויף אַ מאַסקאַראַד — היינט מיעד און מאַט —, (גיעט איהם אַ צווייטען שטויס מיט'ן פוס) נו, שטעה שוין, שטעה אויף!

הימעלשטיין (דרעהט זיך אום אין כעס). דראַבקין!

דראַבקין. ביסט אַראָב פון זינען —! צו דו מיינסט טאַקי אויף אַ רעכטען אמת אָבשלאָפען דעם גאַנצען אָוועֶנד? פּיני־טיני־גיני טרעט אַרוים דאָס לעצטע מאָהל (שפּרינגט אונטער מיט אַ פּיסעל, מאַכט עוויות מיט די הענד, פערקרימענדיג זים די געזיכטסציגע) האָפּליאַ — האָפּליאַ — האָפּ! אַפּאָלאָ — וועט זיך מעגען פערמאַכען נאָך איהר אַוועקפאָהרען.

הימעלשטיין. צו אַל'די־שוואַרץ־יאָהר! איך האָב שוין געהאַט געשלאָפען, — וואו קלייבסטו זיך מיט'ן פראַק?

דראַבקין (אָהן חשק). מיט'ן פראַק, פערשטעהסטו מיך, מיט'ן פראַק... (טהוט איהם אָן).

הימעלשטיין. וואס שטאמעלסטו, פארד איינער, מיינסט איך ווייס ניט —

דראבקין (שטעלט זיך צו איהם ביי'ם בעטעל מיט'ן פלייצע). רייד ניט קיין סך, ביסט ניט איבריג קלוג... (שטופט איהם די בארשט אין האנד).

הימעלשטיין (שטופט איהם אב), וואן!

דראבקין (טרעט הינטער ווילעכטס צוריק). זיי ניט קיין חזיר, פוטץ אב!

הימעלשטיין (מאכט'ן צורעכט). עפעס א רעכטע מאמועל?

דראבקין. פערשטעהסטו מיר, מ'האט מיך חושד געווען אז איך האב קיין פראק ניט —

הימעלשטיין. וואס הייסט?

דראבקין. ווי רופט מען איהם דארט, דעם אלטען מיט די פערטאבאקטע וואנסען, דאברועסקי, זשעסקי! כ'ווארט מיך אב פאר'ן געשעפט... בע — מע... דערצעהלט מיר א מגילה: שען, פיין, געלד... פערשטעהסטו מיך — אלא, די כלה קווענקעלט — (דרעהט זיך צו איהם אוים) פון דיינט מאהל אן בעוויז איך מיך ניט אויף די מינדעסטע וועטשערינקע אהן א פראק —

הימעלשטיין (האפט זיך אויף). הא?

דראבקין. וואס דו הערסט; דער עולם היינט, האלט קיין און געדענקט.

הימעלשטיין. פערטייטש, פערטייטש!

דראבקין. געדענקסט, ביי ליפינסקען — כ'האב ארומרע= גירט אינ'ם קורצען רעקיל, אינ'ם בלאהען שניצעל?

הימעלשטיין. נו?

דראבקין. נו — נו... געהט ער מיר נאך דער אלטער, דאברזעוויסקי, זשעווסקי!... ווייס איך דארטען... געהט מיר נאך, וויל מיר עפעס זאגען... בע=מע, געהט היינט אריין אהין... אפי= ציאלנע, אפיציאלנע... ס'איז אריך, אנשטענדיג הויז. בע=מע — שטעל איך איהם אב און פרעג'ן: וואס ס'אי דען? זאגט ארויס! רוימט ער מיר איין אין אויער וועגען א פראק.

הימעלשטיין. וואס הייסט, צו דו האסט א פראק?

דראבקין. פערשטעהסטו מיך, די מאמזעל דארט מיינט

אַז איך האָב נ̣יט קיין פּראַק אָנצוטהון. און גערה אויף „וועטשערינ־קעס" אין מירינאַרקע...

הימעלשטיין. חאַפּט זיי דער וואַטענמאַכער!

דראַבקין. אַ נייע צָרה פּערשטעהסטו מיך, זיי געהען אויך אויף וועטשערינקעס, די כּלה־מוידען! (געהט צום הענגער, טהוט אָן דעם אויבּערמאַנטעל).

הימעלשטיין (מיט אַ האַלבען שמייכעל). מוזט זיך טאַקי אַביסעל צוהיטען, דראַבקין; אין אַנדערע על־חטא'ן וואָלט איך נ̣יט געשאַדט — אַז אַלע וואָך געהסטו אָנקוקען אַנ'אַנדערע. האָסט קיין מזל נ̣יט!

דראַבקין. מ־מאַ, איז לא פּ̣דאַלתי! פון וואָיאַזש קען מען אויך אַראָב־ברענגען אַ כּלה מיט געלד... דו אָבער, שלאָף, און צעבּרעך דיר נ̣יט דעם קאָפּ וועגען מיר... (געהט אַרויס זינגענדיג) האָר'ז מאַרישקאַ! האָר'ז מאַרישקאַ! האָר'ז! (אָב)

דריטע סצענע.

פּריוועס (אַנ'אַכטצעהן יאָהריגער בחור קומט פון גאַס מיט אַ פּאַסילקע אונטער'ן אָרעם, לעגט עס אויפ'ן בעט. זוכט אין די קעשענעס...) איך האָב נאָך פון יענע פּוטערקיכלעך און קריעג יעצט צוגעשיקט אַ פרישע פּאַסילקע. הימעלשטיין, אַ מעסער'ל איז דאָ ביי אייך? (געהט צו צו הימעלשטיינען).

הימעלשטיין (מיט פערמאַכטע אויגען, צווישען די ציין). Проваливай!

פּריוועס (פאַר זיך). משה גרויס!... (ציעהט אַרויס זיין טשע־מאָדאַן, שליעסט איהם אויף, זעצט זיך אויפ'ן בעט און ציעהט פון טשעמאָדאַן די פּוטערקיכלעך און עסט זיי איינציגווייז, טשאַמקענדיג מיט'ן מויל. לאַנגע פּויזע).

פיערטע סצענע.

עפּשטיין (קומט פון גאַס מיט אַ טוט בייגעל, לייגט עס אויפ'ן טיש, רייבּט אַ האַנד אין אַ האַנד). נ̣יטאָ נאָך בעסקין!

פּריוועס. איך קום יעצט פון גאַס... נעהמט אַז איהר ווילט אַ פּוטערקיכל.

עפּשטיין. אַ דאַנק.

פריוועס. איהר מוזט אודאי מיינען אז זיי זענען טוכלע ווי די פאר׳אכט׳טאגעדיגע. ניין, ניין, נעהמט אויף טשיקאוועס איינס! (דערלאנג איהם א קיכל).

עפשטיין. א דאנק! אט וואס איך האב געבראכט! (שיט אויס פון טוט די בייגעל).

פריוועס. טרוקענע בייגעל...

עפשטיין (גיט א פאטש מיט די הענד). ס׳וואלט נאר געווען א גלעזעלע ווארעמ׳ס!

הימעלשטיין. (חאפט זיך אויף פון פאטש אין די הענד), א רוח אין אייער טאטענס־טאטענס־טאטען אריין, מלמד איינער!

עפשטיין (דערשראקען אביסל, שמייכעלט קוים). או־או־ו, א דריי גארענדיגער!

הימעלשטיין. Молчать! (הויבט זיך אויף צו איהם מיט קולא־קעס נעהמט איהם אן פאר די קלאפעס). אט אזוי חאפ איך אייך פאר׳ן חאחאל און, ווארף אייך דורך; וואס א מאסקאראד איז, ווייסט איהר?

עפשטיין (אביסל דערשראקען). איך ווייס אביסל...

הימעלשטיין. אזא יאהר אייך וואס פאר א מאסקע איך האב געהאט! די גאנצע נאכט בין איך אבער אויף די פיס געווען און עטליכע „דרייערלעך" איבערגעפיהרט, הונד איינער!

עפשטיין. לאזט אב די לאטצען, פאני הימעלשטיין...

הימעלשטיין (לאזט איהם אב). איהר זאלט אבער שטומען! איהר קומט צום אידיאט איבערנעכטיגען — שלאפט, האב אייך א קאדעק! שטומען זאלט איהר אבער... (לייגט זיך צוריק אויפ׳ן בעט מיט אנ׳אויג צוטהון לאזען זיי ניט... (בעפעהלט) זיצט און קייט בייגעל — טשאמקעט אבער ניט ווי יענע חיה דארט... (ווייזט אויף פריוועסען).

פריוועס. וואס ליאפעט ער דארט, פאפט אז איהר פאפט!

עפשטיין. (אביסל צעשראקען, מאכט פריוועסען א צייכען מיט׳ן פינגער אין מויל). לאזט שוין, לאזט שוין!

פריוועס. א קנאפער פריץ ביי מיר! (הויבט זיך אויף, טרייסעלט אב די ברעקליך) איך האב שוין געזעהן אזעלכע...

עפשטיין (פערבייסט א פינגער ער זאל שווייגען).

פריוועס. פא! פא! האסט געזעהן א בלאזעניש? מ׳קען מיינען — כ׳הע...! (קורצע פויזע) איהר האט דאכט זיך געוואלט

טהוּ?... אַט צינד איך אָן די מאַשינקע און שטעל אַרויף דעם טשאַינִיק (נעהמט אַראָב פוּנ'ם שענקעל די מאַשינקע מיט'ן טשאַינִיק אויפ'ן טיש), ביז ס'וועט אויפקאָכען, חאַפּ איך אַריין אַ „מעריב“. (גיעסט אַריין וואַסער פון אַ קוביל אין טשאַינִיק, דאַוונענדיג) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן — (א. ז. וו. מורמעלט גאַנץ הויך, ושיגירט זיך ניט, הויבט ערטער וויי העכער אויף דאָס קול און זאָגט שאַרף אַרויס די ענדע פסוקים, אַרבייט דערוּנטער מיט דער מאַשינקע, גיסט אַריין בענזין, רייניגט די לעפלעך).

הימעלשטיין (ציטערט אויף פאַר כעס, פלאַצט אַרויס). טאָמער הערט איהר שוין אויף צו מאָהלען, איהר פרומאַק איינער!

פריוועס (דאַוונענדיג). ה' אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת! — איהר קענט ניט הערען מיין מעריב דאַוונען — פערשטאָפּט אייך די אויער'ן — אֱמֶת וֶאֱמוּנָה (מורמעלט ווייטער).

הימעלשטיין. די ציין וועל איך אייך אויסהאַקען —

פריוועס. הָעוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר! און איך, מיינט איהר, וואָס וועל טהון? הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים (מורמעלט ווייטער).

הימעלשטיין, Сволочь!

פריוועס. (בייז, שנעל). הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם־סוּף — — — (עפשטיינען), אַ פּנים, ס'פערדריסט איהם! וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ — — — וְאָמְרוּ כֻלָּם — ווי איהר קוקט איהם אָן איז עס אַ גראָבער יונג וויָּאָס ווייס ניט מאַי דְקָאָמְרֵי רַבִּיצִין; וועגען אייך רייד איך ניט — איהר קלעהרט אַביסל אַריין, עפּעס רעדט איהר עפּטערס מיט בעסקינען וועגען אַזעלכע ענינים... וואָס דאַרפט איהר מעהר: ביי אונז אין שטעדטעל איז דאָ איינער אַ פריי'ער, וועמען מ'קען ניט פערענקען... ספינאָזע'ן געלעזען פושקין'ס סטיחאָטוואָרעניעס געלייענט... מ־מאַ! מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים ה' — — זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ! (דאַווענט) גָּאַל יִשְׂרָאֵל! די לייט קומען אַראָב אַהער — פראָסטאַקעס! מ'ווייס, מ'ווייס ווער זיי זענען פון דער היים! אויף קרויט און זיסע אוגער־קעס אויפגעהאָדעוועט. אַ האַלבע הערינג אויף וועטשערע איז געווען אַ נאָווינע... קומט מען אַראָב אַ הער איז ס'ערשטע: מען ווערט גוים! אַט אין וואָס די גאַנצע חכמה בעשטעהט—הַשְׁכִּיבֵנוּ (דאַוונגט שטיל).

עפשטיין (שטיל). לאָזט'ן שוין שלאָפען, לאָזט'ן, לאָזט'ן... (נעהמט זיך צו די בייגעל).

פריוועס. שוֹמֵר עַמוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד – בײַ מיר איז לַאו דַוְקָא! סַדְנָא דְעַרְעָא חַד הוּא: חאַנדריקעווע, פעטערבורג, וואַרשאָ – איז אַלץ אײנ׳ס... אומעטום דאַרף מען דאַוונען (ענדיגט מיט א קלאַפּ אין טיש).

הימעלשטײן. Ей Богу פריוועס, איהר קריגט מיט׳ן קאַמאַש אין קאָפּ!..

פריוועס. עי, איהר וועט עס ניט טהון... ס׳געדענקט זיך אײַך אוודאי נאָך דאָס אַמאָהליגע תפלין־זעקעלע...

עפּשטײן (נעהמט׳ן פאַר׳ן האַנד). לאָזט שוין אָב, לאָזט שוין אָב!..

פריוועס. איהר ווײסט ניט וואָס ס׳אי געוועזן: בעסקין לאָזט זיך קריכען אויפ׳ן קאָפּ – איך האָב עס פײַנד! כ׳טשעפּע דיך ניט, טשעפּע מיך ניט... און אַ סוף! איך וויל דאַוונען! איך וויל אויפהענגען דאָס תפלין־זעקעלע דוקא איבער מײַן בעט! קײנער קען עס מיר ניט פאַרוועהרען – איך צאָהל אָב מײַן דירה־געלד פריהער פאַר איהם... שעמסט זיך – גע׳ה אין דר׳ערד!

הימעלשטײן (שפּײַט). טפו זאָל עס ווערען! (גראָבט זיך אײַן אין קישען).

פריוועס. איך בין שוין אַזאַ מענש – איך ווער ניט אַנדערש! חאַנדריקעווע, פעטערבורג, וואַרשאָ אומעטום, וואו איך זאָל ניט זײַן – דאַווען איך! (דאַוועגט פאַר זיך, פאָמפּענדיג די פּרימוס־מאַשינקע. די מאַשינקע צעבּרענט זיך מיט אַ גערויש) איהר זעהט ס׳ברענט שוין! (שטעלט אַרויף, דאַוונענדיג, דעם טשאַיניק).

עפּשטײן (גאַנץ שטיל אויפהויבענדיג זיך און חאַפּענדיג אַ קוק אין טשײַניק). איהר האָט חאָטש אָנגעגאָסען פול?...

פריוועס (דאַוונענדיג). אומהו... (פּויזע) ס׳עט סטײַען... יעצט שטעל איך מיך שמונה־עשרה, און אײדער וואָס – ווען – האָבען מיר טהע! (שטעלט זיך שמונה־עשרה. פּויזע).

הימעלשטײן (וואַרט אָב אַ ווײַלע. חאַפּט זיך ראַפּטום אַראָב פון בעט און לעשט די מאַשינקע). די מאַשינקע! דאָס וועט מיר נאָך דריליעווען דעם קאָפּ – אַ פו! אַ פו! (לעשט אויס און לײגט זיך צוריק. פאַר־זיך להכעיס׳דיג) טהע וועט ער בײַ מיר טרינקען... טהע! טהע!...

פריוועס (שטעהענדיג שמונה־עשרה, מאַכט מיט די האַנד צו עפּשטײנען, וויַזט איהם ער זאָל אָנצינדען די מאַשינקע) נו – אָ! אָ! נו... נו!

עֶפּשטײַן (אין שרעק, מיט אַ פולען מויל בײַגעל, שאָקעלט מיט'ן קאָפּ אויף נײַן).

פריוועס (ווײַזט איהם מיט די הענד ער זאָל אָנצינדען אַ זאַפּאַלקע). אָ... אָ! נו, נו!... אַי!...

עֶפּשטײַן (טרײַסעלט זיך אָב). נו...

פריוועס (אײַלט זיך זעהר, האַפּט דעם דאַווענען, מ'זעהט ווי די ליפּען בעוועגען זיך שנעל, שנעל. — לאַנגע פּויזע).

הימעלשטײַן (להכעיס'דיג). טהע... טהע – וועט ער בײַ מיר טרינקען! טהע... טהע!...

פריוועס (ענדיגט שנעל, שפּײַט אויף גיך אויס, געהט אויס שמונה=עשרה, געהט שנעל צו צום טיש, רײַבט אָן אַ זאַפּאַלקע און צינדט ווידער אָן די מאַשינקע). זאָל ער זיך נאָר צו=ריהרען צו דער מאַשינקע, האַק איך איהם איבער די הענד!

הימעלשטײַן (רויט פאַר כעס). אידיאָט אײַנער! אײַנער! איך בין דאָך געוועזען אויף אַ מאַסקען=באַל!

פריוועס. בכן, איז וואָס?

הימעלשטײַן (בעט זיך האַלב אין כעס, אויסציהענדיג די ווערטער). וויל איך – שלאָ=אָ=פען, שלאָ=אָ=פען, אידיאָט אײַנער! (די אויגען פאַלען איהם צו).

פינפטע סצענע.

בעסקין (קומט אַרײַן פון גאַס דערוועהענדיג עפּשטײַנען צעשמײַכעלט זיך)! אַה, איהר זענט שוין דאָ?!

עֶפּשטײַן (פערבײַסט אַ פינגער, ווײַזט ער זאָל הויך ניט ריידען. גאַנץ שטיל). איך בין געוועזען דאָרט–

בעסקין. נו?

עֶפּשטײַן. אָנגענומען, אָנגענומען!

בעסקין. נו?

עֶפּשטײַן. וואָס נו? ניש'קשה פון אַנ'אוראָק.

בעסקין. נײַן, כ'מײַן, אַ הײַסער נאַציאָנאַליסט.

עֶפּשטײַן. אָבער אַ נאַציאָנאַליסט! וואָס ער האָט מיר אַלץ אָנגערעדט, אין דער האַלבע שעה...

בעסקין (פערגעסט זיך, הויך מיט התפעלות). אזא רייכער מענש! מערקווירדיג... —

עפשטיין (האלט איהם אב, ווייזט אויף הימעלשטיינען) שא...

בעסקין (דערמאנט זיך) אה... קום גאר אריין צו דראבקינען אין צימער... (קוקט אריין אין טהיר פון צווייטען צימער) ער איז, דאכט זיך, נאך ניטא. (נעהמט עפשטיינען פאר'ן ארעם און געהט מיט איהם אריין רעכטס אין צווייטען צימער).

פריוועס (ביז דער טשאניק קאכט אויף, מאכט ער זיך בעקוועם ביי'ם טיש, וואשט ריין א גלאז, נעהמט ארויס פוטערקיכלעך און לייגט זיי אויפ'ן טיש).

זעקסטע סצענע.

גאלדבערג (קומט פון גאס. פערטראכט אביסל, דעם הארטען קאפעליוש ארויפגערוקט, געהט צו צום טהיר פון צווייטען צימער, בלייבט שטעהן, טראכט נאך א ווייל, פרעגט פריוועסען). איז דארט ליכטיג?

פריוועס. דאכט זיך אז ניט.

גאלדבערג (געהט אריין אין צווייטען צימער, קומט אין א ווייל ארום צוריק מיט א שטיק'ל שעוויאט. וויקעלט עס אביסל פונאנדער ביי'ם טיש. טאפט עס, קוקט עס דורך, גיט א קרעכץ און רעדט גלאט אזוי אין דער וועלט אריין). ווי זאגט איהר פריוועס? ס'איז גוט!...

פריוועס. איהר האט נאך דארט ליגען אלע אכט שטיקלעך?

גאלדבערג (מעהר צו זיך). אכט — ווי די קלעצער —

פריוועס. אין שטאדט איז דא קונדען.

גאלדבערג (גיעט זיך גלייכגילטיג א קרים). ס'איז געוואנצט; (וויקעלט די סחורה צוזאמען) אט וואס עס קומט ארויס פון אזא פאבריצירען — איהר זעהט?

פריוועס. שעוויאטלעך.

גאלדבערג. יוקס, גוטער ברודער, און ס'ליעגט... ס'ליעגט... (לעגט אוועק די סחורה אן א זייט).

פריוועס. איהר זוכט א קאסעלע?

גאלדבערג. א=א! (געהט צו צום שלאפעדיגען הימעלשטיין, רוקט צו צו איהם א שטוהל, זעצט זיך, און קוקט א ווייל אויף זיין געזיכט בקשה'דיג) הימעלשטיין? —

הימעלשטיין (האַבענדיג די אויגען פערמאַכט), לאָז מיך גאָלד־בערג, לאָז מיך!

גאָלדבערג. גוטער ברודער! אַרשינאָוו פון מאָסקווע איז היע —

הימעלשטיין (שלאָפענדיג). אומהו...

גאָלדבערג. ער איז געוועזן ביי אייך —

הימעלשטיין (פון שלאָף). געוועזן...

גאָלדבערג (קראַצט זיך ביי דער פּאה). ווי קלערסטו הימעל־שטיין, ער וואָלט ביי מיר צוגענומען דאָס קרעמיל פאַר איין קלאַפּ?

הימעלשטיין (פון שלאָף). אויף אַ קורצען וועקסעלע — א קשיא...

גאָלדבערג. שלעפ איהם מאָרגען אַריין, גוטער ברודער!

הימעלשטיין (פון שלאָף, ציעהט דאָס וואָרט). גו־ו־ט...

גאָלדבערג (קוקט נאָך אַביסל, בעטענדיג, אויף דאָס שלאָפענדיגע געזיכט). גוטער ברודער!

הימעלשטיין (ווי פריהער). גו־ו־ט...

גאָלדבערג (שטעהט אויף אַביסל הייטערער, פערביינגעהענדיג, קלאַפּט לייכט פריוועסען אויף דער פּלייצע). פערשטעהט איהר מיך — (הויבט אויף הויך דאָס שטיקעל סחורה, טראָגט עס צוריק אַריין אין צווייטען צימער, קומט באַלד אַרויס צוריק אויפגעלעגט, קוקט אָהן אַ שום מיין אויף פריוועסען) פערשטעהט איהר מיך! מלמדים ווייסען ניט אַז סחורה צעקנייטשט זיך ווען מען זיצט אויף איהר... באַ! איז נאָך איינערע ווערטער — וואו דאַרף מען זיך יעצט אַהינטהון?! (זינגט אַרויס) גיעב מיר דיין קוויטעלע — איך גיעב דיר מיין קייטעלע! — הערט נאָר פריוועס, וויפיעל שיקט מען אייך יעדען חדש פון דער היים? (זינגט ווייטער) נאַ דיר מיין ביטעלע —

פריוועס. דרייסיג רובעל איז מיר גענוג.

גאָלדבערג. (קרימט זיך). ע־ע־ע... און אַ לעב טהון? (זינגט) גיעב מיר דיין ציטעלע!...

פריוועס. דרייסיג רובעל איז מיר גענוג!

גאָלדבערג. ע־ע!.. פערשטעהט איהר מיך: אין איינערע יאָהרען האָט זיך שוין ביי מיר געוויזען אַ קליין פליעכעל — יעצט: (נעהמט אַראָב דעם האַרטען הוט און בויגט אַראָב צו איהם דעם קאָהלען קאָפּ) וואָ!

פריוועס (קוקט אָן דעם קאַהלען קאָפּ). גלאַט —

גאָלדבערג. גוטער ברודער, דאָס קומט אויך פון פּאַברי־ציַרען!

פריוועס. יוקס!

גאָלדבערג (סטראַשעט איהם לאַבּעדיג מיט אַ פינגער). עי... מ׳קאָן אײַך שוין באַלד מיטנעהמען... אַ נו, קומט נאָר אַהער —

פריוועס. אַ סוד! (געהט צו איהם צו).

גאלדבערג (רוימט איהם איַין וואָס עס איז אין אויער. פויזע), נו?

פריוועס (ווערט בלאַסלעך, ערוועקט... בעדענקט זיך). נײַן... (געהט צום טיש צו, גיסט זיך אָן אַ גלעזיל טהע; פּעסט). נײַן! (פערלעשט).

גאָלדבערג. (קוקט אויף איהם דעם גאַנצען מאָמענט ציניש שמייכעלדיג). טאַקי — נײַן?... נו־נו!... (אָב אין גאַס).

פריוועס (זעצט זיך עסען, עסט און טרינקט טהע. פויזע).

זיעבּעטע סצענע

גרינשפאַן (קומט אַריַין העפטיג פון גאַס, רויטלעך, די אויגען שפּילען). הימעלשטײַן?! (דערזעהט איהם אויפ׳ן בעט שלאָפענדיג). הימעלשטײַן שלאָפט!...

פריוועס. ער שלאָפט דער פריץ!

גרינשפאַן (חאַפּט איהם אָן פאַר׳ן אקסעל) Вставай, ты чортъ!

פריוועס. ער וועט אײַך באַלד מאַכען אַ „מִי שֶׁבֵּרַךְ״...

גרינשפאַן. הימעלשטײַן! (פריוועס׳ן) אַ וואָס?

הימעלשטײַן (גיט אַ וויש מיט די הענד די אויגען). גרינשפאַן!

גרינשפאַן. נאָך אַ מאַסקען־באַל פוילט מען אין בעט?! קום שוין, קום!...

הימעלשטײַן. וואו ווילסטו מיך שלעפּען?... ס׳שלעפּערט מיך, גרינשפאַן...

גרינשפאַן. ניט גערעדט! דו מוזט געהן...

הימעלשטײַן. כ׳מײַן זיכער, גרינשפאַן...

גרינשפאַן. נו, נו!... אויפגעהויבען זיך און געגאַנגען! (פאַלט צו איהם צו אין התפעלות) גוטער ברודער!

הימעלשטײַן (זעצט זיך אויף, קראַצט זיך אין פאַטיליצע). נו, רעד שוין, רעד...

גרינשפאן. — A ни слова! אויפשטעהן זאלסטו, און שוין מיט מיר אראבגעהן...

הימעלשטיין. איך זאג אבער פריהער: טאמער איז עס ניט אזוי... דיינע מציאות!

גרינשפאן. פערלאז זיך, פערלאז זיך!

הימעלשטיין. נאך א נאכט אויפ=זיין דרעהט זיך מיר דער קאפ ווי אויף שרויפען...

גרינשפאן. וואס ווילסטו האבען — אום פינף ביסטו אוועק!

הימעלשטיין (נעהמט ארויפציהען א קאמאש). ס'איז שוין אפילו געוועזן אביסעלע שפעטער... דו ביסט נאך לאנג געבליבען מיט דיין ציגאנקע?

גרינשפאן (לויפט צו צום פענסטער, שטעקט ארויס דעם קאפ און רופט אראב). Róża ?! W tej chwili Róża.

הימעלשטיין (הויפט זיך אויף מיט איין אנגעטהונענעם שוך, וויל צוגעהן צום פענסטער).

גרינשפאן (מאכט מיט די הענד) געה נישט צו צום פענסטער! Руку дай הימעלשטיין! (שטרעקט איהם אוים א האנד).

הימעלשטיין. ווארט, ווארט... מיר וועלען צוערשט א קוק טהאן... (וויל ווידער צוגעהן צום פענסטער)

גרינשפאן. אין פענסטער זאלסטו ניט קוקען!

הימעלשטיין (נייגיעריג). טא זאג שוין, ווער איז זי דאס, די רוזשא?

גרינשפאן (צוציויגען האלב=לויט) .. Цы-га-ноч-ка ...

הימעלשטיין (גלויבט ניט). נו?!

גרינשפאן. וואס דו הערסט!

הימעלשטיין (נייגיעריג). די נעכטיגע, מיט וועלכע דו האסט זיך ארומגעשלעפט איבער'ן זאל?.. וואס האט אזוי געהאפסט?!

גרינשפאן. די, די!...

הימעלשטיין (נייגיעריג). אט די דיקינקע, מיט דאס רונדיג געמבקעלע ארוים.

גרינשפאן (שאקעלט צו מיט'ן קאפ). ווא... ווא!..

הימעלשטיין. די ציגאנקע, מיט די איינגעפלאכטענע סטענגעס אין די שווארצע צעפ?... ווייסט, געמיינער יונג, ס'איז

איהרע אייגענע האר! (זעצט זיך אויפ'ן בעט, נעהמט אנטהון דעם צוויי־טען קאמאש).

גרינשפאן. איך וויים, איך וויים!..

הימעלשטיין (ארויפציעהענדיג דעם קאמאש). או־א!

פריוועס (געהט צו אזוי־זיך, ווי גאר נישט מיינענדיג צום פענס־טער און קוקט ארויס).

גרינשפאן (געהט צו איהם צו פון הינטען, נעהמט איהם אן פאר'ן קאלנער, וויל איהם אבשלעפען). קיין חזיר זאלט איהר נית זיין!

פריוועס (דרעהט צו איהם אום דאס געזיכט, שטויסט איהם גוט אב פון זיך). וואן פון מיר!

גרינשפאן (פון וויטען אויפגערעגט, ערשטוינט אביסל, מאכט קולאקעס). פון פענסטער זאלט איהר אוועק!

פריוועס (האט גאר נית מורא). טא־קי־?

גרינשפאן (שרייט). איהר זאלט אוועק פון פענסטער.

פריוועס (שטעקט ארויס דעם קאפ אין פענסטער און ענטפערט נית).

הימעלשטיין (שטעהט אויף פון בעט, גרינשפאנען). לאז אב, מיט אנ'אידיאט שטעלסטו זיך אוועק ריידען...

גרינשפאן. דאס איז ער, דער שמענדעראץ, דער „דאוו־בער" אייערער?!

הימעלשטיין (ווייזט איבער פריוועסעס בעט). אט איז עס, דאס תפילין־זעקעלע — אנ'אידיאט פון א יונג!

גרינשפאן. איך האב דא געדארפט מיט איהם וואוינען! ער וואלט ביי מיר גאר אנדערש געזונגען... ער וואלט שוין ביי מיר צום פענסטער נישט צוגעהן, די פיס זיינע וואלט איך איהם אבגעהאקט.

הימעלשטיין. מיט אנ'אידיאט — — (פויזע).

פריוועס (פייפט ארויס אין גאס, געהט דערנאך, טהוט אן דאס קאפעליוש'ל און געהט לאנגזאם ארויס דורך דער גאס טהיר).

גרינשפאן. מאך עס גיכער, הימעלשטיין, דער פרוגאק דיינער איז גאר קיין נאר נית, ער איז אראב...

הימעלשטיין. וועגען דעם האב קיין מורא נית... ער שרעקט זיך, דער שוטה, פאר א מיידעל ווי פאר א שד.

גרינשפאן. מאך עס, פונדעסטוועגען גיכער —

הימעלשטיין. איך זוך דאך די שעפ... (דרעהט זיך אביסל

אַרום) האָסט איִהר אָבער דערצעהלט פֿון מִיר? ווייסט דאָך, אִיך האָב נִיט לִיעב... אומגערִיכט...

גרִינשפאַן. דערצעהלט, דערצעהלט נאָך נעכטען —

הִימעלשטיין (צופֿרִיעדען). נאָך נעכטען... פֿאַרוואָס אייִנער, פֿאַר וואָס האָסטו מִיך נִיט צוגערופֿען?... מִיר אִיז עפּעס נעכטען נִיט געגאַנגען, אָבער גאָר נִיט... עטלִיכע מאָהל האָב אִיך מִיך אָנגעברענט... גאָר פֿיין...

גרִינשפאַן. מִיט דער וואַקס'אָווע?

הִימעלשטיין. האָסט געזעהן?

גרִינשפאַן. אַ יאָרערדִיג ווייבעל...

הִימעלשטיין. הער זִיך אָבער איין.... אִיך געה אִיהר אַזוי נאָך, און לאָז אִיהר איין מאָהל אַ פּאָר ווערטער אִין אויער אַריין, דאָס צווייטע מאָהל — אַ פּאָר ווערטער... ברענענדִיגע — ווייסט דאָך ווִי אִיך הויב אָן —

גרִינשפאַן. פֿי — צו רִיזִיקאַלִיש... גוטער ברודער!

הִימעלשטיין. געה און ווייס אַז דער מאַנד'ל אִיהרער, אִיז שוין געקומען פֿון דער רייזע, אִיז אויך דאָ אויף דער חתונה — און געהט דִיר פֿון הִינטען נאָך!

גרִינשפאַן (ערנסט, מִיט אַבִּיסל שרעק). נו?!

הִימעלשטיין. וואָס דו הערסט!

גרִינשפאַן. נו, און מכּח פֿערפֿאָהרען אִין Зубной переулокъ?

הִימעלשטיין. פֿע... נאָר ס'האָט געהאַלטען דערביי.

גרִינשפאַן. האָסט זִיך בעצייטענס ארומגעזעהן —

הִימעלשטיין. און זִיך אָבגעטראָגען... דער צווייטער אִינצִידענט אִיז געווען נאָך אַ געפֿעהרלִיכערער; פֿערשטעהסט, אַ מענש געהט צו מִיר צו, און זאָגט מִיר מִיט אַ פּוילען מויל, אִיך זאָל מִיך אָבטראָגען, — אַ נִיט — רייסט ער מִיר אַראָב דִי מאַסקע און פּאַטשט מִיר אוים דִי מאָרדעס!...

גרִינשפאַן. אַודאי אויך אַ מאַנן?

הִימעלשטיין. וואָס דען... דער שוואַרץ יאָהר ווייס זיי! שלעפּען זִיך נאָך זייערע ווייבער ווִי דִי שפּיאָנען און לאָזען קיין האַנד נִיט הויבען (עפֿינט אויף דִי טהִיר אִין צווייטען צִימער) מלמדים. דִי שעפּ וואו אִיז?

בעסקין (ענטפערט פון צווייטען צימער). מיר האבען זי ניט געהאלטען...

הימעלשטיין. גיט א קוק דארט, נעבען דראבקינ׳ס בעטעל, ביי׳ם וואשטיש׳ל. געהט ער זעהן א כלה פערשלעפט ער אהין די שעפ... נו, Живо! (מ׳רוקט איהם ארויס א שעפ).

גרינשפאן. דו געהסט זיך יעצט איינוואשען?... זעהסטו, דאס ווען דו וואלסט געקענט פערשפארען —

הימעלשטיין. איך וואש זיך ניט — איך וויל נאר אויסשווענקען דעם מויל. פי, א שטאל א גאנצער... פינף מינוט איך זאל נאר אבדרעמלען — ווערט מיר דארט טרוקען און ביטער. (נעהמט אן א מויל וואסער, הויבט אויף דעם קאפ שווענקט) חל־חל־חל.

גרינשפאן. דו מאכסט שהיות! (געהט צו צום פענסטער) דער פרומאק אייערער דרעהט זיך ארום איהר ווי א קאטץ ארום א טעפעל מילך...

הימעלשטיין. וואס, די פרומע קאץ?

גרינשפאן. ארום דעם טעפיל מילך (נעהמט אב דעם קאפ פון פענסטער, גיט א פאטש מיט די הענד) Чортъ подери! מ׳דארף דאך א מאהל זיין א ריזיקאנט!

הימעלשטיין (טהוט אן דעם רעקיל). א?

גרינשפאן. א האלבע נאכט האב איך אבגעפושערט אומזיסט!

הימעלשטיין. וואס הייסט?

גרינשפאן. אומזיסט! פערשטעהסטו שוין? דריי שעה נאכאנאנד געשלייפט אומזיסט דעם צונג... דעם גאנצען שיר־השירים איהר אבגעזאגט — ביז איך בין צום שכל געקומען — און —

הימעלשטיין. און?

גרינשפאן. פערשטעהסטו מיך: איך נעהם זי פלוצלונג אן — (נעהמט הימעלשטייגען אן הויך ביי׳ם ארעם) און זי — גאר ניט... אויב אזוי — שלעפ איך איהר שוין צום בופעט גאר אויף דאס ניי... מאך מיר דערנאך ניט ווימענדיג און — (נעהמט איהם צארט ארום...) אין פערבלאנדזע — ווייסט דאך דאס קאבינעטל אין קאנצערט־זאל, דאס ווינקעל קאבינעט׳ל ביי דער רויטער טהיר... טהו, נעהם קוש — אלץ! די מאסקע לאזט זי זיך אבער ניט אראב נעהמען...— „אין דער פריה! אין דער פריה!״— מילא!

הימעלשטיין (הערט איהם די גאַנצע צייט אונ קוועלט אָן). אָח־יעי!.. אָח־יעי!...

גרינשפּאַן. אין דער פריה פערשטעהסטו מיך — (שטופּט איהם אַביסל אָב פון זיך) טאָמער געהסטו שוין?!

הימעלשטיין. וואַרט, וואַרט, איך נעהם נאָר דעם כאַ־פּעליוש — (חאַפּט דעם הוט און דעם שטעקל).

גרינשפּאַן (עפענט אויף די גאַס־טהיר). קום שוין, קום!

הימעלשטיין (אַרויסגעהענדיג נאָך איהם). וואוהין געהן מיר?

גרינשפּאַן (אונטער דער טהיר פונם פינסטער'ן קאָרידאָר): אונטען, אַלץ אונטען!.. (ביידע אָפּ).

אַכטע סצענע.

(דאָס צימער שטעהט א ווײַלע ליידיג).

פּריוועס. (קומט פון גאַס אַ בלאַסער; געהט לאַנגזאַם צום טיש צו, קלערט וועגען עפּעס, אָנגיעסענדיג זיך אַ גלאָז טהע).

דראַבקין (קומט פון גאַס מיט אַנ'אָראַבגעלאָזענעם קאָפּ, טהוט אוים שווײַגענדיג דעם איבערמאַנטעל, הענגט איהם אויף; טהוט אוים דעם פּראַק, וועגט איהם אין האַנד; פאַר זיך.) אין לא פידאָלתי!... (טראָגט איהם אַרײַן אין צווייטען צימער, קומט באַלד צוריק אין פריהערינען רעקיל, זעהט פריוועס'ן איבער די פּוטערקיכלעך און טהע) או־אַ! או־אַ! פּריוועס! גוט ג'אָוונד פּריוועס! פרישע פּוטערקיכלעך? —

פּריוועס. פרישע.

דראַבקין. ליטווישע?!

פּריוועס. איך עס ניט דאָס פּוילישע טויג!

דראַבקין. אמת! איך נעהם זייערע „טשיאַסטעס" אויך אין מויל ניט אַרײַן... (רוקט צו אַ שטוהל און זעצט זיך צום טישעל) אַ גלעזיל טהע וועט איהר מיר שענקען, פּריוועס?

פּריוועס (טאַפּט דעם טשײַניק). כ'ווייס ניט צו ער איז נאָך הייס... נו, מען קען נאָך טרינקען — (רוקט איהם צו אַ גלאָז) פּאַרזוכט אַ פּוטערקיכל, דראַבקין! (הויבט אָן אַרײַנגיסען טהע אין דראַבקינ'ס גלאָז).

דראַבקין. פון די פרישע, מהיכא־תיתא... ווייסט איהר וואָס? — שטעהט אויף אין האַלט איהם אָב ער זאָל ניט פול גיסען דאָס גלאָז טהע) מ'דאַרף גאָר דעם טהע ניט! פאַר די פּוטערקיכלעך האָב איך — (ציעהט אַרויס אַ פלעשעלע שנאַפּס) אָט וואָס איך האָב! (וויל

אַרויסקלאַפּען דעם פּראָפּען) פֿאַר אַזעלכע פּוטערקיכלעך איז דאָס בעַ־שאַפֿען געוואָרען... האָפּ! (דער פּראָפּען שפּרינגט אַרויס) יעצט אַ קעלי־שאָק, פּריוועס! И чокнемся!

פּריוועס (ברענגט פֿון שענקעל אַ קעלישאָק). אַזוי גאָר!

דראַבקין. און הימעלשטיין און אַלע (גיסט אָן און טרינקט אויס) וואו זענען זיי? (גיעסט אָן פֿאַר פּריוועסען) טרינקט פּריוועס, גאַנץ רעכט אויף זיי... די מלמדים דאָרט זיצען אפילו און אַמפּערן זיך וועגען נעכטיגען טאָג —

פּריוועס (טרינקט אויס).

דראַבקין. צו אַזוינע קיכלעך אָבער, איז בעסער זעצען זיך מיט וואָס וועניגער עולם... (עסט און קריעגט התפּעלות פֿון געבעקס, האַלט די האַנד אונטער׳ן מויל) זיי צושיטען זיך, ממש זיי צושיטען זיך...

פּריוועס (רייבט זיך דעם שטערען, דערמאָנט זיך אין עפּעס, חאַפּט זיך אַרויס, פֿאַרזיך). פּשאַקרעוו!

דראַבקין (עסענדיג). ממש זיי צעשיטען זיך מיר אין מויל...

פּריוועס. פּשאַקרעוו —

דראַבקין. זאָרגט ניט, זאָרגט ניט, פּריוועס! (גיעסט אָן פֿאַר זיך אַ קעלישאָק און טרינקט אויס) אָט וועל איך עס, פֿער־שטעהט איהר מיך, אַראָבקומען פֿון וואָיאַזש מיט אַ כּלה און געלד, און ס׳וועט זיין אַ באַל פֿאַר׳ן גאַנצען כּלל!

פּריוועס. וואָס עפּעס פּלוצלונג פֿון וואָיאַזש?

דראַבקין. אַזוי... פֿון וואָיאַזש, פֿון יענע קאַנטען... איהר פּריוועס, זאָלט אייך אויך ליפֿערן אַ כּלה פֿון וואַנען איהר קריעגט די פּוטערקיכלעך... דאָ — איז אַ פּערפּאַלעגעש. נאָר פֿון דער היים, פֿון דער היים, פֿון וואַנען איהר קריעגט די פּוטערקיכלעך! кстати וואָלט איך אייך זאָגען (שטילער) איהר זאָלט האַלטען אייער טשעמאָדאַן אויף אַ שלעסעלע — די מלמדים דאָרט, פֿער־שטעהט איהר מיך, קענען זיך צו זיי צוחאַפּען און איינשפּאָרען מיט זיי אַ מיטאָג... (גיעסט אָן פּריוועסען שנאַפּס) טרינקט, טרינקט, פּריוועס, אייער נשמה איז אויך ניט קיין ראָשזינקע!

פּריוועס (טרינקט און פּלאַצט אַרויס פֿונ׳ם פֿולען מויל) רוזשאַ!

דראַבקין. וואָס זאָגט איהר, וואָס?

פּריוועס (שטעהט אויף אויפגערעגט). פּשאַקרעוו, רוזשאַ הייסט זי!

דראַבקין. ווער?

פריוועס. איהר ווייסט ניט פּאַני דראַבקין, איהר ווייסט ניט וואָס דאָ איז געווען! —

דראַבקין (קוקט איהם אָן). איך הויב שוין אָבער אָן צו פֿערשטעהן — פריוועס?!

פריוועס. יאָ — ?

דראַבקין (קוקט איהם אָן, גיעסט ווידער אָן פּאַר פריוועסען אַ קעלישאָק). מיר וועלען זיך טיילען —! (ער טרינקט דאָס איבעריגע פונ'ם פלעשעל).

פריוועס (טרינקט אויס זיינע).

דראַבקין. יעצט וועל איך אייך ערשט פֿרעגען: איהר האָט אַ דרייער'ל פּאַר אייערט־וועגען? איך האָב ניט פּאַר אייך אויס־צולייגען.

פריוועס (קלאַפּט זיך אויף דער ברוסט־טאַש). איך האָב!

דראַבקין. אין ברוסט־טאַש — הייסט עס: פּאַפּיערגעלד?

פריוועס. ס'אי דען אַ נפקא מינא?

דראַבקין. ניין, ניין,—ווער זאָגט דען?...

פריוועס. פּאַפּיערגעלד! פּאַפּיערגעלד!

דראַבקין! — Молодецъ, Привесъ טהוט זיך אָן און קומט... דאָס בעטיל אייער'ס, אַז איהרווילט, קענט איהר איבערשטעלען צו מיר...

פריוועס (טהוט אָן דעם אויבערמאַנטעל, ווערט נתפעל). איהר פֿערשטעהט: אַזאַ ברענענדיג'ס איז זי, אַט די רוזשאַ...— איך בין אַרויס —

דראַבקין (אַביסל אונגעדולדיג). אַלע זענען זיי אַזעלכע... עה, אויפ'ן וואָיאַזש ווען איהר זאָלט מיט מיר אַ פֿאָהר טהון, פריוועס!

פריוועס (רוימט איהם איין מיט שמחה). דער „אַלטער" מיינער גיט מיר צום אַנדער'ן סעזאָן מיט — אַ קאָלעקציעלע!..

דראַבקין (אַביסעל ערשטוינט). פֿריד & ליטמאַן?

פריוועס (מיט שמחה). И на кавказѣ, גוטער ברודער!..

דראַבקין. אַליין?!

פריוועס. נו... אַליין — — — דערווייל נאָך ניט...

דראבקין. איהר פאָהרט מיט איינעם מיט – אהא... נו קומט, קומט...

פריוועס (האלט איהם אָפּ). יאָ, איך האָב אייך געוואלט פרעגען: עס שאַדט ניט מיט אַנ'אַרבע־כּנפות –?

דראבקין. – !Пустяки קומט, קומט... (זינגט) חאָד'ז מאַ־רישקאַ, חאָד'ז מאַרישקאַ! (ביידע גיב אין גאַס).

ניינ'טע סצענע.

(פויזע. די סצענע שטעהט לעדיג).

גאָלדבערג'ס (אָנקומענדער קול הערט זיך אונטער דער טהיר:) נאַ דיר מיין קייטעלע! (ער קומט אַריין, נעהמט אַראָב דעם הוט, האלט איהם אין האַנד, און געהט אַ דורך מיט'ן אָפענעם קאַהלען קאָפּ צו זיך אין צימער, דער גאַנג זיינער איז אַ מיעדער, אַ גאַנג פון אַנ'אַלטען אָבגעלעבטען „האָלאָסטיאַק". פון צווייטען צימער דערהערט זיך אין אַ ווײַלע ארום זיין קול). געַנוג, געַנוג! שלאָפען געהט, שלאָפען!

(בעסקין נאָך איהם — עפּשטיין קומען אַריין פון צווייטען צימער, פערוושמורען די אויגען פון פלוצלינגען ליכט).

בעסקין. איז די גאַנצע שרעק דיינע פאַר די אַראַבער, זיי זאָלען אונז ניט פערטרייבען –?

עפּשטיין (פלעגמאַטיש, קאַלט). דאָס און נאָך וואָס...

בעסקין. די אַראַבער אָבער זענען ביי דיר דאָס ווײַכטיגסטע – זעהסטו פאַר אַלעמען אין דער וועלט האָב איך מורא, – פאַר'ן אַראַבער – ניט!

עפּשטיין (קאַלט). איך — יאָ. (גיעסט זיך אָן אַ גלאָז קאַלטען טהע, טרינקט עס מיט גרויסע זופּען אויס).

בעסקין. דו רעדסט פון דיין אייגענע פּערזאָן?

עפּשטיין. אַזוי ווי איך, אַזוי זענען מיר אַלע –

בעסקין. פלעגמאַ, פלעגמאַ! פערגאַרטעלסט זיך מיט דאָס גאַנצע פאָלק, אין דער צייט ווען דו שטעהסט אַליין!

עפּשטיין. יאָ, איך שטעה אַליין...

בעסקין. נו?

עֶפּשטײַן. מִיר שטעהען אַלֶע אַלײן, אַ גאַנצער װאַלד אײנצִיגֶע בױמער.

בּעֶסקין. אַ װאַלד זאָגסטוּ?

עֶפּשטײַן. אַ װאַנדער־װאַלד נִיט קײן אײַנגעפּלאַנצטער...

בּעֶסקין (טרױריג). לײקען אָבער נִיט אָב דעֶם פּאַלעֶסטינע־שמערץ...

עֶפּשטײַן. איך לײקען איהם נִיט אָב...

בּעֶסקין. דו זאָגסט דאָך אָבער אַז ער איז גאָרנִישט —

עֶפּשטײַן. נוּ יאָ ער איז גאָרנִישט!.. (פּױזע).

בּעֶסקין (געהט צוּ צום אָפֶענעם פֶענסטער, קוקט אַרױס). זעהסט — זײ זענען קײנער נִיטאָ... צעֶגאַנגען זיך.

עֶפּשטײַן. אַ זאָרג האָסטוּ.

בּעֶסקין. אָבער אַ זאָרג!... הער נאָר, האָסט געלעזען דעֶם ארצי־ישראל־דִיגען „הָעוֹמֶר"?

עֶפּשטײַן. כ'האָב איהם געלעזען.

בּעֶסקין. נוּ, האָסט נִיט בּעמערקט דאָרט די ערצעהלונגען און בִּילדער? עפּעס אַ מין מאָדנע הײטערקײט איז אויף זײ אויסגעגאָסען... אַ נײַער דור פוּן ציוֹנ'ס טעלטער װאַקסט דאָרט יעצט צװישען יהודה'ס בּערג... פרעהלִיכע, זינגענדִיגע...

עֶפּשטײַן. ס'איז נִיט װאָהר.

בּעֶסקין. װאָס הײסט נִיט װאָהר?

עֶפּשטײַן. נִיטאָ דאָרט, נִיט קײן מײדלעך נִיט קײן בּחורים... דאָ זענען זײ!... אָט דער פּרומאַק דאָ — (װײזט אויף דאָס בּעֶט'ל) פּריװועס, -- ער איז אויך אַװעק מִיט זײ... װען ער װעט צוריק־קומען, װעט ער, דִיר מעהר פערצעהלען װי די „העוֹמר'ס" מִיט אַלע זײערע שרײַבער...

בּעֶסקין. דאָ זענען זײ?? נײן, נײן — הונדערט מאָהל נײן! דאָ בּין איך קײן בּחור נִיט, און אין פּאַלעֶסטינע װען דאָרט זאָל זײן אַ מאַסקענ־בּאַל קום איך אויף איהם דער ערשטער!...

עֶפּשטײַן (מאַכט אַװעק מִיט דער האַנד). לאָז מִיך לעֶבען...

(ער געהט צוּ צוּ בּעֶסקין'ס בּעֶטִיל, פּױזע).

בּעֶסקין (קומט אויך צוּ זײן בּעט'ל און שטעלט זיך דערנעֶבען אין דער רײהע'). ס'מוז שױן שפּעט זײן?

עֶפשטײַן (הויבט זיך אָן אויסצוטהון איבּעֶר'ן בּעֶט'ל). דו ווילסט אפשר הײַנט שלאָפֿעֶן בּײַ'ם וואַנד?

בּעֶסקין (טהוט אויך אויס דאָס רעֶק'ל). נײַן, שלאָף דו ווידעֶר בּײַ'ם וואַנד. (בּיידעֶ שטעֶהעֶן נאָך איבּעֶר'ן בּעֶט).

פֿאָרהאַנג.

עס זענען ערשיענען

די ערשטע 2 בענדער פון די „שריפטען“ פון

שלום אַש.

— 1=טער באַנד „יוגענד“. —

אינהאַלט:

פון „בוך ערד“: אַלס פאָררעדע. 1) די יאַטישע טאָכטער. 2) דאָס קוילער געסעל. 3) דער יונג מיט׳ן קינד. 4) עס האָט זיך נישט געלוינט. 5) אַ דינה. 6) אַ יודיש קינד. 7) די שענע מאַרי. 8) אַ פשוטע מעשה. 9) גוסענדיגע שטערן. 10) מענשען און געטער: 11) דער חזן מיט די משוררים: 12) צווישען אַ וואַנד:

— 2=טער באַנד „אַ שטעדטיל“. —

פרייז פון יעדער באַנד 60 ק׳. מיט פאָרטאָ 70 קאָפּ׳. פיר פראַכט איינבונד 40 ק׳.

(די איבריגע בענדער וועלען קירצליך ערשיינען).

אדרעססע:

Книжн. маг. „ГАЦЕФИРА“ Варшава, Налевки 33.